

NEKROLÓG

Obituary

DR. SZABÓ JÁNOS
(1920–2008)

Egy kollégától mindig nehéz a búcsú, különösen olyan egyéniség esetében, mint dr. Szabó János volt, akiben ötvöződött a kiváló gyakorlati szakember, az elhivatott oktató, a gyakorlat fejlesztéséért alkotó kutató, akinek életét a nagyság és egyszerűség, ráció és elkötelezettség, az innovatív szellem és a mély humánus jellemezte. Amikor 1969-ben először találkoztam vele és kezdtem meg munkámat a Növénytermesztéstan Tanszéken az ő irányításával, ő mindenki számára már János bácsi volt. A néhány évvel fiatalabb kollégák is így szólították, nem kora, vagy megrendült fizikuma vagy maradi szellemisége miatt, hanem tekintélyt parancsoló megjelenése és egyénisége miatt. Az ő élete nem írható le csak munkahelyekkel, funkciókkal és publikációkkal, ezt tudják mindazok, akikkel együtt dolgozott.

Jellemformáló korba és körülményekbe született 1920-ban az öcsödi paraszti világba. Az elemi iskola tananyagát a tanyasi, református szellemű, osztatlan népiskolában sajátította el. Az iskola mellett részt kellett vállalnia a családi gazdaság mindennapi munkájában. Mint a „Találkozás önmagammal” c. munkájában írja „A munkára nevelés, a családtagok közös, arányos felelőssége a gyerekek jellemformálásában, álló- és küzdőképességük alakításában segítettek. Megtanultuk egymás munkáját becsülni, ami öntudatra és önbecsülésre nevelt, hozzájárult az individuum kibontakozásához.” Jó képessége, tehetsége hamar megmutatkozott és már gyermekfejjel házi tanítóskodott. Családja és ő is felismerték, hogy az akkori zárt közösségű tanyasi, falusi világból, amit a suba a subával, a guba a gubával rend jellemezett, kitörni csak továbbtanulással lehetséges.

Gimnáziumi tanulmányait Hajdúszoboszlón a református reál gimnáziumban kezdte. Majd a felső négy osztályt a Szarvasi Vajda Péter Evangélikus Gimnáziumban végezte.

ziumban végezte. A kor gazdasági válsága családi gazdaságukat is megrendítette. Így tanulmányait önmagának kellett finanszírozni, amit tanítványok vállalásával és jó tanulmányai után járó tandíjkedvezménnyel tudott megoldani.

Felsőfokú tanulmányait Debrecenben a Gazdasági Akadémián kezdte meg és kapott 1944-ben okleveles mezőgazda diplomát. Ezt követően a Kassán működő Gazdasági Tanárképzőben szerzett gazdasági szaktanári végzettséget.

Tanulmányait befejezve munkáját 1945-ben a Szarvasi Tessedik Sámuel Középfokú Gazdasági Tanintézetben kezdte el, ahol, mint tangazdaság vezető tanárnak feladata a Bikazugi Tangazdaság beindítása és a gyakorlati oktatás volt.

A Gazdasági Tanintézetben folyó oktatás és szakképzés színvonalára jellemző volt e korban, hogy olyan neves tanintézeti tanárok oktattak itt, mint dr. Uzonyi Ferenc, dr. Páter Károly, dr. Molnár Béla, dr. Pecznik János, dr. Ubrizsy Gábor, akik később egyetemi tanárok lettek a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen. Az 1945-ös rendszerváltás politikai viharai az iskolát sem kerülték el, aminek következtében álláshely változtatásra kényszerült. A Szeghalmi Református Mezőgazdasági Középiskola vezetése felkérte az iskola tangazdaság vezető tanárának, ahol az egyházi iskola államosításáig dolgozhatott. Ezt követően a Törökszentmiklósi Mezőgazdasági Szakközépiskola tangazdaság vezető tanára volt 1951-ig. Rövid gazdasági tanári pályája alatt sikerült kimunkálnia olyan gyakorlati képzést, ahol megvalósult az oktatás és gazdálkodás módszertani egymásra épülése, az elmélet és a gyakorlat egysége, a tanulók tevőleges részvétele a gazdálkodási folyamatokban.

E gyakorlati képzés eredményessége számos esetben kapott elismerést az öreggazdász találkozók alkalmával.

Az oktatási pályától elszakadva 1951 végén a Szolnok Megyei Állami Gazdaságok Központjába rendelték szolgálattételre, növénytermesztési osztályvezetőnek. Az 50-es évekre jellemző gyakori átszervezések miatt több állami megbízatásnak kellett eleget tennie. 1952-ben a Szolnoki székhellyel megalakult Rizströszt főagronómusának nevezték ki. 1953–1959-ig a Bánhalmi Állami Gazdaság főagronómusi feladatait látta el. E mellett 1953-ban Mezőhegyes betakarítási kormánybiztosának rendelték ki. Újabb kihívásnak kellett megfelelnie 1959 és 1962 között, amikor feladatul kapta a Hortobágyi Állami Gazdaság megalakítását, a hét állami gazdaság egy igazgatósággá szervezését, az igazgatóság működtetését, valamint igazgatóhelyettesként az eredményes gazdálkodás megalapozását.

Mai szóhasználatlaltal élve szakmai felkészültsége, vezetői rátermettsége, határozottsága és jó szervezői képességének köszönhetően gyakran válságmenedzseri feladatokat kellett ellátnia.

Egy új korszak kezdődött életpályájában, amikor újra visszakерült a mezőgazdasági szakoktatásba. Rábeszélésre ún. népgazdasági érdekből elfogadta az ÖRKI Mezőgazdasági Üzem igazgatóhelyettesi beosztását. Ekkor az ÖRKI-hez tartozott a Mezőgazdasági Felsőfokú Technikum és a Szarvasi Állami Gazdaság. 1966-tól bekapcsolódott a technikum oktatásába, 1968–1970-ig a Növénytermesztéstani Tanszék vezetője, a növénytermesztés és gyepgazdálkodás tárgyak vezető oktatója, a gyakorlati képzés irányítója. Az 1970-es egyetemi integrációt követően a jogutód DATE Öntözéses Meliorációs Főiskola Karának igazgató helyettese és tanszékvezetője 1971-ig.

Oktató munkáját nyugállományba vonulásáig, 1980-ig látta el. Nevéhez fűződik a öntözéses-meliorációs szak, a növénytermesztési és gyepgazdálkodási szak bevezetése, a gyakorlat orientált főiskolai képzés megalapozása, a Növénytermesztéstani Tanszék infrastrukturális fejlesztése, a személyi állomány bővítése, fiatalítása.

Kiváló oktató és pedagógus volt, követelt, de mindig emberséges volt, tanítványai tisztelték és becsülték.

Innovatív egyéniség volt, érdeklődött az új iránt, kutatási témái is a közvetlen gyakorlati kérdések megvalósítására koncentráltak. Vallotta, hogy a kutatás műzsája a gyakorlat.

Kutatási területe a tisztántúli természetes gyepek korszerű hasznosítása, legelők öntözése, szikes gyepek javítása volt. Tudományos fokozatot 1974-ben szerzett, de a tudományos-kutató munkától nem vált meg nyugállományba vonulása után sem.

Tudományos-alkotó munkásságát és szakmai sokoldalúságát könyvszerzői tevékenysége is fémjelezte, hogy csak néhány művet említsek, mint:

- A legelőgazdálkodás zsebkönyve,
- Gyepgazdálkodás,
- A melioráció kézikönyve,
- Virágoskert, pihenőkert,
- Ágazattársítási modellek a szántóföldi növénytermesztésben.

Még betegségén is írt, alkotott, humánetológiában készítette jegyzeteit. A toll a kórházi ágyban esett ki kezéből.

Tudományos eredményeit mintegy 60 publikációban tette közzé.

Kiemelkedő munkásságát számos kitüntetéssel is elismerték, nyugdíjba vonulása előtt kapta meg a „Munkaéremrend” ezüst fokozatát.

Többedmagammal vagyunk, akik 40 évvel ezelőtt mellette kezdtük el a pályát. Sokat tanultunk tőle szakmát, emberséget, tisztességet és következetessé-

get. Jó vezető volt, mellette munkahiányban nem szenvedtünk, gyakran idéztük mondását „ha egy praxi öt óránál többet alszik, bűnös gondolatai támadnak”. A munkában követelt, de elismert, támogatott és segített. Jó munkahelyi légkört tudott teremteni a kellő vidámsággal.

Olyan egyéniség volt, aki halála után is tovább él, mert fennmarad alkotásaiiban, tanítványai tudásában és mindazok szellemében és lelkében, akik őt közelről ismerték.

Barátaid, munkatársaid fájdalommal búcsúznak Tőled.

Emlékedet megőrizzük.

Dr. Izsáki Zoltán